

Tasa-arvotoimikunnan kokous

Aika: Perjantai 10.12.2021, klo 15.00 – 15.45

Paikka: Teams-kokous

Läsnä: Rauhio Pertti, puheenjohtaja
Honkanen Tiina
Kivinen Mika
Kulovesi Tuula
Mantere Johanna
Ranta Tiina
Rautava Antti
Tuovinen Timo
Sinisalo Arja, sihteeri

Este Eklund Björn
Kuusinen Katriina
Laurila Riina
Raittila Sanna

1. Kokouksen avaus ja järjestäytyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen. Kokouksen sihteerinä toimi Arja Sinisalo ja valmistelijana Pertti Rauhio. Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Mika Kivinen ja Tiina Ranta.

2. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman palkkakartoitus syksy 2021

Puheenjohtaja esitteli syksyllä 2021 tehdyn palkkakartoituksen päivityksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman 2020 - 2023 kohtiin 5. Virkamiesten palkkaus ja 6. Avustajien palkkaus, työehdot ja työolot.

Puheenjohtaja totesi aluksi, että seuraavaa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa laadittaessa tulisi suunnitelmaa uudistaa ja tarkastaa niin rakenteen kuin sisällönkin osalta. Nykyinen suunnitelma ei vastaa enää nykyisestä tarvetta, koska se pohjautuu enemmän tilastotietoon kuin asiasisältöön tai toimenpiteisiin. Keväällä 2022 on tulossa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely, josta saadaan tarvittavaa tietoa suunnitelman uusimiseksi. Samalla mietitään myös voimaantuloaika.

Eduskunnan kanslia on aiemmin tehnyt henkilöstölleen työtyytyväisyyskyselyn kahden vuoden välein. Vuodesta 2022 alkaen kysely tehdään jatkossakin vuosittain, mutta jaoteltuna kahteen osaan: 1.) työtyytyväisyys VMBaro -kysely ja 2.) tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely, jossa on eduskunnan kanslian omat kysymykset tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyen. Nämä kyselyt tehdään vuorovuosittain.

Eduskunnan kanslian tasa-arvotoimikunnan lisäksi eduskunnassa toimii myös eduskunnan tasa-arvoneuvosto puheenjohtajanaan Antti Rinne. Eduskunnan tasa-arvoneuvoston tehtävänä on edistää eduskunnassa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista varsinaisessa

eduskuntatyössä. Eduskunnan kanslian tasa-arvotoimikunta seuraa eduskunnan tasa-arvoneuvoston toimintaa tarpeellisin osin.

Puheenjohtaja esitteli nyt laadittua palkkakartoitusta seuraavasti:

Virkamiesten palkkakartoitus on suunnitelmassa jaoteltu sekä aseman että funktion perusteella. Ylin johto on jaoteltu virkaehtosopimuksen mukaisesti vaativuusluokkiin 11 – 14.

Keskiarvon perusteella miesten tehtävien vaativuus on arvioitu alle 0,1 vaativuusluokkaa naisia korkeammaksi. Erotus on selkeästi alle yhden vaativuusluokan verran.

Edelliseen palkkakartoitukseen nähden naisten ja miesten vaativuusluokkaero on edelleen kaventunut: vuonna 2019 erotus oli -0,26 vaativuusluokkaa (naisilla 8,53 ja miehillä 8,79)

Naisten ja miesten vaativuusarviointien ero selittyy vaativuusluokan 4 naisvaltaisuudella. Ylimpiin (11 – 14) vaativuusluokkiin kuului 60 naista ja 40 miestä (2019 naisia 50 ja miehiä 46).

Palkkakartoitukseen on otettu uutena mukaan henkilöstölle maksettava ylityö- ja lisätyökorvaukset, joita naisille maksettu 31.000 e ja miehille 55.800 e. Puheenjohtaja pyysi kiinnittämään huomiota siihen, että miehet saavat haitta- ja ylityökorvauksia enemmän kuin naiset. Tässä ryhmässä palkasta suurin osa koostuu näistä korvauksista työajan vuorokautisen sijoittumisen vuoksi. Tämä on palkkasuunnitelmassa parin promillen luokkaa ja määrällisesti pieni, mutta tämä on selvitettävä ilmiönä.

Eduskunnan kansliassa virkamiesten palkkaus muodostuu tehtävän vaativuuteen perustuvasta tehtäväkohtaisesta palkanosasta ja henkilökohtaiseen työsuoritukseen perustuvasta palkanosasta (enintään 50 % tehtäväkohtaisesta palkanosasta). Kansanedustajan avustajan palkkauksesta määrätään työehtosopimuksessa.

Eduskunnan kanslian uusille virkamiehillä henkilökohtainen palkanosa määräytyy pääsääntöisesti 25 %:n mukaan. Ns. kuuden kuukauden suoritusarvioinnit tehdään vain kanslian ulkopuolelta palkatuille uusille henkilöille. Virkamiehen siirtyessä vaativampaan tehtävään, kokonaispalkka ei voi laskea.

Keskiarvon perusteella miesten suoriutuminen on nyt arvioitu 1,3 prosenttiyksikköä korkeammaksi. Edelliseen palkkakartoitukseen nähden suoritusarvioero on edelleen kasvanut; vuonna 2019 ero oli 1,1 prosenttiyksikköä ja merkille pantavaa, että suoritusarvioero oli -0,6 %.

Naisten ja miesten keskipalkan ero on nyt prosentin verran eli 43 euroa (naisten keskipalkka oli 4661 euroa ja miesten 4704 euroa).

Johanna Mantere (AIR) kysyi työsuhteisten kansanedustajien avustajia koskeva palkkaus- rakennetyöryhmästä ja työryhmän loppuraportin valmistumisesta.

Palkkausrakennetyöryhmän tavoitteena on ollut saada aikaiseksi uusi palkkausjärjestelmä avustajille ja järjestelmä, joka huomioi nykyistä järjestelmää paremmin vaativan asiantuntijatyön, jota avustajat tekevät (muistio 5.6.2020/Dnro 9/10/2020).

Työryhmä aloitti työnsä syysistuntokauden 2020 alussa ja jatkaa työtään 31.1.2022 saakka. Kirjataan: Pertti Rauhio kertoi selvitystyön olevan vielä kesken, mutta selvitys tulee valmistumaan määräaikaan mennessä.

Tiina Honkanen (EVY) huomautti, että nyt käsiteltävänä oleva palkkakartoitus ei täytä lain asettamia vaatimuksia, koska nyt kartoituksesta ei näy muuta kuin naisten ja miesten sijoittuminen. Nyt kartoituksessa ei vaativuusluokista käy ilmi mihin tehtäviin liittyy tai mitä tehtävänimikkeitä koskee.

Nyt puuttuu yhdenvertaisuusnäkökulma; samapalkkaisuus samasta tehtävästä. Puheenjohtaja totesi, että tehtävänimikkeistä itsessään on ollut vaikea löytää sukupuolta esim. nimikkeistä laitoshuoltaja tai valiokuntaneuvos. Lisäksi joissain nimikkeissä on jo nimikkeen sisällä monta eri vaativuusluokkaa esim. osastosihteerit ovat 3. eri vaativuusluokassa. Mietittävä tuottaako vaativuusluokka lisäarvoa tasa-arvo ja yhdenvertaisuustuloksiin? Kaikki tehtävät on arvioitu eduskunnan kanslian tehtävien vaativuudenarviointiryhmässä. Ryhmän tavoitteena on, että kaikki virkamiehiä kohdellaan tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti niin, että samasta ja samanarvoisesta työstä maksetaan samansuuruisia palkkausta. Tämä tavoite ei käy ilmi vain nimikkeistä tutkimalla.

Merkitään tiedoksi, että EVY ei tule hyväksymään nyt tehtyä palkkakartoitusta seuraavassa kokouksessaan. EVY tulee ottamaan asiaan kantaa kokonaisuutena ja tulee antamaan asiasta selvityksensä. Puheenjohtaja Pertti Rauhio esitti eriävän mielipiteensä, koska EVY:n käsitys lain tulkinnasta virheellinen.

Lopuksi puheenjohtaja esitti pyynnön, että palkkakartoitukseen korjattaisiin sana esimies sanaksi esihenkilö ja samalla voitaisiin tarvittaessa tehdä teknisiä korjauksia. Pyyntöön suostuttiin. Kirjataan syksyn palkkakartoitus esitellyksi.

3. Pandemian (korona) aikaiset toimenpiteet

Puheenjohtaja Pertti Rauhio totesi aluksi, että eduskunnan suunnitelmat poikkeustoimien purkamiseksi aloitettiin jo keväällä 2021 koronajohtoryhmässä. Suunnitelmien mukaan mm. kanslian etätyömääräyksen piti jo päättyä ja sen jälkeen siirtyä hybridimalliin. Koronan tartuntatilanne on jälleen muuttumassa huonompaan suuntaan ja tilannetta seurataan. Pandemian aikana on tehty henkilökunnan terveysturvallisuuteen vaikuttavia toimenpiteitä ja kiinteistöjen käyttöön liittyviä rajoituksia.

Keskusteltiin pandemian vaikutuksista tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulmasta. Keskustelua syntyi lähinnä etätyöstä ja työturvallisuudesta.

Etätyöksi soveltuu periaatteessa kaikki työ, joka ei ole tiettyyn paikkaan sidottua eikä vaadi fyysistä läsnäoloa, siksi etätyö ei sovellu kaikkiin tehtäviin eikä työntekijällä ole siten subjektiivista oikeutta etätyöhön. Työnjohto päättää etätöiden tekemisestä toimintayksiköiden näkemykset huomioiden.

Kirjataan: Päätöksenteko etätöistä on tietoisesti hajautettu toimintayksiköihin ja työnjohdon valvontavastuulle. Henkilöstöhallinnon edustajat allekirjoittavat kaikki eduskunnan kanslian etätyösopimukset. Etätyökyselyillä pystytään seuraamaan mm. tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Työturvallisuudessa on kiinnitetty huomiota eduskunnan kanslian henkilökunnan fyysiseen ja psyykkiseen terveysturvallisuuteen. Erityistä huomiota on kiinnitetty myös koko eduskunnan

kiinteistöjen tiloja käyttävään henkilökuntaan tekemällä mm. tilojen käyttöön liittyviä rajoituspäätöksiä, jakamalla ulko-oville kasvomaskeja ja käsien desinfiointiaineita.

Puheenjohtaja kertoi, että eduskunnan kanslian työsuojelutoimikunnassa on pohdittu kaikkia pandemian aikana tehtyjä ohjeistuksia ja toimenpiteitä. Kansallisesti pandemia-aikaa tullaan varmasti arvioimaan, mutta myös eduskunnassa tullaan arvioimaan pandemian vaikutuksia eduskunnan toimintaan ja kansanedustajien työhön. Myös tasa-arvotoimikunnassa tullaan arvioimaan pandemian vaikutusta eduskunnan kanslian henkilöstöön.

4. Muut asiat

Edellisessä kevään kokouksessa suunnittelija Titta Rikkonen pyysi tasa-arvotoimikuntaa ottamaan kantaa kyselyn kysymyspatteristoon. Johanna Mantere (EVY) tiedusteli kysymyspatteriston käsittelyaikataulua.

Puheenjohtaja kertoi, että tasa-arvo ja yhdenvertaisuuskysely tullaan tekemään keväällä 2022 ja sitä ennen kysymyspatteristoa tullaan käsittelemään tasa-arvotoimikunnan kokouksissa. Kokouksissa ovat silloin mukana suunnittelijat Titta Rikkonen ja Nina Siilasto.

Lopuksi puheenjohtaja totesi, että tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyn tulokset ovat keskeisessä osassa seuraavan suunnitelman uusimisessa.

5. Kokouksen päättäminen ja seuraava kokous

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.45. Seuraava kokous pidetään erikseen sovittavana aikana.

Pertti Rauhio
puheenjohtaja

Arja Sinisalo
sihteeri

Mika Kivinen
pöytäkirjan tarkastaja

Tiina Ranta
pöytäkirjan tarkastaja